

ביאורים

כפי שראינו אתמול, מעלת לימוד ענייני היראה איננה משאירה לאדם שכר בעולם הבא בלבד, אלא כבר בעולם הזה מורגשת היטב המשמעות של העיסוק בענייני יראת ה' ואמונה בה'. אדם שראשו שקוע בענייני יראת שמים, מתחזק בשקידה בתורה. כיוון שהתורה חביבה עליו ויש לו חשק לקרבת אלוהים אמיתית, הוא ניגש בנקל ללימוד. בנוסף, הוא מצליח להבין יותר את התורה ולחדש בה חידושים, כיוון שהלימוד שלו נעשה בחשק ובשמחה גדולה. כאשר לומדים תורה בהתלהבות, השכל רענן יותר. אחר כל זאת מובן שהתורה שלמד זכורה לו היטב, שהרי היא חשובה בעיניו. כל המעלות האלו נובעות בזכות לימוד האמונה שקדם ללימוד התורה.

אדם שזכה לכל המדרגות האלו בתורה, ויודע שכל זאת עמד לו לא בזכות עצמו אלא כפי ערך לימוד האמונה שלו, ימשיך ויתמיד בלימוד אמונה ויראה, ובטח אף יוסיף לקח ולימוד כדי להרבות עונג ושמחה בעת הלימוד. אכן, דבר זה נגלה לעיניי, והרבה גדולי ישראל העידו על עצמם שלא הכישרון השכלי עמד להם לגדול בתורה, אלא דווקא החשק ללימוד ואהבת הבורא. כל לומד תורה יכול להרגיש על עצמו שכשהוא ניגש ללימוד תורה מתוך יראה וקדושה, יש ברכה מיוחדת בלימודו.

יתר על כן, לא רק בענייני לימוד תורה יש התעלות ללומדי אמונה כבר בעולם הזה, אלא גם בענייני מידות טובות. המידות הטובות מאפשרות חדירה עמוקה של ענייני אמונה ויראה אל תוך הנפש, מפני שהמידות מרכיבות את הנפש, ומידות טובות מקשרות את האדם עם בוראו. על כן, לימוד האמונה גורם באופן עקיף גם לרצון לשיפור המידות - התלמיד רוצה לגדול בתורה, והלומד ענייני אמונה מבין שכדי להתגדל בתורה, עליו גם לשפר את מידותיו - ועל כן הוא משקיע יותר בתיקון המידות.

מעל כל המעלות הטובות של לימוד אמונה שמנינו עד כה, ישנה מעלה עליונה - חיזוק הקשר בין רב לתלמידיו. התלמיד מבין די בקלות שבענייני יראה ואמונה - בלי רב הוא יישאר תמיד בעולם המושגים הקיים אצלו, והפיתוח ייעשה רק לרוחב - בלימוד היקפי. כדי להגיע לידי מידה של התפתחות לעומק ולגובה, יש צורך ברב שיעביד את התלמיד למושגים אמוניים חדשים שאותם לא הכיר עד כה. מידת ההערכה של התלמיד לרבו גם היא תלויה בהערכה הכללית שמייחס התלמיד ללימוד. תלמיד העוסק בלימודי אמונה, ומתוך כך רואה בלימודיו את מרכז חייו, יעריך עד מאוד את מה שקיבל מרבו. לכן לימודי אמונה מחזקים את הקשר בין רב לתלמיד, וזו המעלה הגבוהה מכולם. הקשר בין רב לתלמיד הוא מה שמחבר את התלמיד לתורה שניתנה מסיני, ועברה בשרשרת הדורות של עם ישראל מרב לתלמיד.

הרחבות

• חזרה בתשובה - הכנה ללימוד תורה

כִּלְזֶה תְּלוּי לְפִי עֵמֶק מִדַּת יְרֵאת-שָׁמַיִם שִׁיקְבְּלוּ. מדברי הרב קוק עולה שישינה השפעה ישירה של המדרגה הרוחנית של האדם על ההבנה שלו בתורה. עיקרון זה מפותח בהרחבה אצל רבי חיים מוולוז'ין: "ולפי ערך גודל אוצר היראה אשר הכין לו האדם, כן על זה הערך יוכל ליכנס ולהשתמר ולהתקיים בתוכו תבואות התורה כפי אשר יחזיק אוצרו... לזאת האמת שזו היא הדרך האמיתי אשר בזה בחר הוא יתברך שמו, שבכל עת שיכין האדם עצמו ללימוד ראוי לו להתיישב קודם שיתחיל על כל פנים זמן מועט, ביראת ה' טהורה בטהרת הלב, ולהתודות על חטאתו מעומקא דלבא כדי שתהיה תורתו קדושה וטהורה" [נפש החיים ד, ה-ו]. בדומה לכך כותב הרב קוק באורות התורה: "לפי ערך בהירות התשובה שלפני הלימוד תגדל בהירות ההבנה של הלימוד. השכל מתרומם על פי יסוד התרוממות הרצון, והוא מתבהר לפי המידה של בהירות הרצון" [אורות התורה ו, ב]. כשהאדם שב בתשובה, מתחזק בו הרצון להידיבק בה' באמצעות התורה, ומתוך כך התורה שהוא לומד נכנסת בקרבו ומתבארת לו יותר.

במחשבות פאלה, שיציעו לפני התלמידים, שלבד מה° שההצלחה הנצחית, הצלחת חיי-עולם, היא תלויה באותה המדה שתהיה יראת-שמים משתרשת בקרב לבבם הטהור, אלא גם זאת שעצם הצלחת התורה שלהם, בין בהתגדלות כח השקידה ובין בהרגשת הנעם, התענוג והשמחה, מדברי התורה, מגמרא וסברא°, מגרסא ושנון, בין בעצם ההצלחה השכלית, שיביהק ויאיר אור שכלם ושיהיה תלמודם מתקנים בידם, שגור פניהם ומכוונן° על שפתותיהם בברור ובבהירות, - כל זה תלוי לפי עמק מדת יראת-שמים שיקבלו, וכיון שיציעו, שמדת יראת-שמים משתרעת היא בלב האדם לפי אותה המדה שהוא משים עליה את לבו, כל מה שיפירו וידעו יותר ויותר את האמת הגדולה הזאת פן יהיו יותר יקרים בעיניהם הזמנים הקצובים, שכבוד תורתו הרם יהיה עוסק עמם בתלמודה של יראת-שמים, מפי סופרים ומפי ספרים, ומטהרת רעיונותיו הקדושים, כפרכת-ד' אשר עליו. וכל אשר יעמיקו יותר בדברים ויפירו וידעו, כי עצמותה של יראת-שמים משתרשת היא בעמק הלב לפי ערך המדות הטובות שהן משרשות בו, מידי יזדרזו לאחז במדות טובות וישרות וישתדלו להיות אוהבים זה את זה ואוהבים זה לזה, מכבדים כל אחד מהם את חברו ורוצה בכבודו וטובתו. ועל פלם, פאשר יפירו וידעו, שהצלחת-עולמם יקרה וחשובה יותר מכל ההצלחות היותר גדולות שהאדם יכול להגיע אליהן היא הצלחתה של קדשת התורה וברפת היראה, שהיא יסוד הדעת האמתית, "יראת-ד' ראשית דעת", יהיו מאד קשורים באהבה לרבם ומורם, המדריכם בארחות התורה, הפותח לפנייהם שערים סגורים, לראות מדי עברם מחדר לחדר° בחדרי-התורה את אוצרות האורה הגדולה הנהדרים בקדשה הגנוזים וטמונים בה, שהם נפתחים תמיד מדי יום ביומו להוגי-תורה יראי-ד' וחשבי-שמו. והמדות הנחמדות הללו, שהן בטבען מעטרות את כל המחזיק בהן בעטרת חן וכבוד, הן הן המביאות ליראת-שמים אמתית ולברכה גדולה מאוצר-החיים של מקור התורה והחכמה האמתית. ובהדרך זו נקנה בטח בעז"ה, שתהיה ברפת-ד' והשראת אור קדשתו שרויה על כבוד תורתו וכל תלמידיו השותים בצמא את דגרי, ויזקה להגדיל תורה ולהאדירה כחפץ לבבו הטהור וחפץ ידיו עז דורש שלום תורתו בכל לב ונפש חפצה המצפה לתשועת-ד' על עמו ונחלתו.

(דעת פהו, סימן נא - הקמשה)